

बर्गदृष्टि

Bargadristi Weekly

साप्ताहिक

वर्ष ७ अंक १ पूर्णाङ्क २८७

२०७९ असार ६ गते सोमबार

Monday, 20 June, 2022

पृष्ठ ८

मूल्य रु. १०-

प्रकाशकीय

बर्गदृष्टि मिडिया प्रा.लि.द्वारा प्रकाशित है आएको 'बर्गदृष्टि साप्ताहिक' र 'भूलबाटो डटकम' यो अंकसँग ६ वर्ष पूर्ण गरी सातौ बर्षमा प्रवेश गरेको छ। प्रकाशनको सुख्वातरेखि नै बर्गदृष्टि साप्ताहिक र मूलबाटो डटकमले श्रमजीवी, शैक्षिक उत्तीर्णित वर्ग र समुदायको हक, हित र अधिकारको पैरवी गर्दै राष्ट्रियता, जनतन्त्र र जनजीविकाको स्वावलहमा एउटा सच्चा पहरेदारको रूपमा आफूलाई प्रस्तुत गर्दै आएको छ। अनेकौं प्रतिकूलता, अभाव र कठिनाइहरू भेदै लक्षित उद्देश्यप्रति अविचल रूपमा बर्गदृष्टि साप्ताहिक र मूलबाटो डटकमले ६ वर्ष पूरा गरी सातौ बर्षमा प्रवेश गरेको अवसरमा प्रकाशन परिचार, विज्ञापनदाता, लेखक, शुभभित्तिक तथा प्रत्यक्ष परोक्ष रूपमा सहयोग पुऱ्याउँहुने सवैप्रति खुशी साटौदै हार्दिक आभार व्यक्त गर्दछौं र आगामी दिनमा अझ मात्रात्मक र युगान्तरक रूपमा स्तरीय भूमिका निर्वाह गर्ने प्रतिबद्धता समेत व्यक्त गर्दछौं।

वर्ग विभाजित समाजमा हेरेक चिज वर्गीय भएजस्तै मिडिया (प्रतिपत्रिका)को पनि वर्गीय पक्षधरता हुन्छ। हामीले प्रकाशनको आरम्भदेखि नै सर्वहारावार्यी विचार र राजनीतिक पक्षपालेषण गर्दै आएका छौं। विश्व साप्राज्यवाद र सर्वहारा क्रान्तिको आजको युगमा हाम्रो प्रकाशनले सर्वहारावार्यी र सर्वहारावार्यी क्रान्तिको पैरवी गरेको छ। नेपालमा पनि हामीले नेपाली सर्वहारावार्यको मुकिका लागि अमूल परिवर्तनको पक्षमा उभिएका र सञ्चालन हुने विचार, राजनीति, संगठन र संघर्षको पक्षमा कलम चलाउँदै आएको छ। बैद्यतिक वर्गीय, जारीय, क्षेत्रीय, लैटिग्याकलागाथा तमाम प्रकारका विषेद र संघर्षरत पक्षमा गर्ने मुख्य अभिभासलाई मुख्य कार्यसूची (कार्यदिशा) बनाएर संघर्षरत पक्षलाई हामीले हाम्रो प्रकाशनको माध्यमबाट अब्बल र प्रबल बनाउने प्रयत्न गर्दै आएका छौं। आगामी दिनमा हाम्रो यो कार्यभार र कार्यसम्पादनलाई अझ स्तरीय र प्रभावकारी बनाउने दायित्व बहन गर्ने प्रतिबद्धता यस अवसरमा पुनः दोहोचाउन चाहन्छौं।

नेपालको भूराजीनीतिक अवस्थिति, अमेरिका, चीन र भारतको विपक्षीय स्वार्थको टक्काव, सत्ता र व्यवस्थाको दलाल चित्र र बद्दो बैदेशिक हस्तक्षेपले नेपालको स्वाधीनामात्रिगमित्तम संकट उत्पन्न भइरहेको यो बेला हाम्रो जस्ता जनपक्षीय मिडियाको भित्रिकालाई अझ सक्त बनाएर लैजानुपर्ने आवश्यकता बढेर गएको छ। यो अवस्थामा हाम्रो प्रकाशनको मात्रात्मक र युगान्तरक स्तरीयतालाई अझ प्रभावकारी बनाउन अमूल परिवर्तनका पक्षधर जनसमुदाय र राष्ट्रिय स्वाधीनताका पक्षधर आप स्वाभिमानी नेपालीजनको साथ, सहयोग र समर्थनको खाँचो अझ थोक रूपमा बढेर गएको छ।

मिडियालाई अकूल नाफा कमाउने र पैसाका लागि जस्तोसुकै लुट खसेटोको धन्दा पनि चलाउने बुर्जुवा मिडियाहरूको दबदबा रहेको नेपालमा जनताको वास्तविक मुकिको आवाजको प्रतिनिधित्व गर्ने जनपक्षीय मिडियाहरूको आजको दिनमा निकै ढूलो अभाव रहेको छ। जनपक्षीय मिडिया जनताका मार्गदर्शक हुन्। कान र आँखा हुन्। बर्गदृष्टि साप्ताहिक र मूलबाटो डटकमजस्ता जनपक्षीय मिडियाहरूको सम्बद्धन र प्रबद्धन गर्नु शोषित उत्तीर्णित वर्ग र समुदायको पनि अहं दायित्व हो। जनताको सहयोगमा बैच्छे गर्दछ। यस्तो मिडियालाई दलाल युँजिपतिवर्गको दबदबा रहेको नेपालमा विज्ञापनमा निषेधको व्यवहार गरिन्छ। र, घोषित रूपमा 'असहयोगी'को नीती लिइन्छ। जसको प्रत्यक्ष अनुभूति हामीले गर्दै पनि आएका छौं।

तसर्थ, यहाँको श्रमिक जनता, मजदुर, किसानदेखि राष्ट्रिय पुँजीपतिवर्गसम्मको साथ सहयोगको बीचबाट हाम्रो मिडियाले आशयकता अनुसारको क्षमता प्रदर्शन गर्नै आगाडि बढौने छ। यही विश्वास दिलाउँदै फेरि पनि हाम्रो प्रकाशनलाई यहाँसम्म ल्याइपुऱ्याउन प्रत्यक्ष रूपमा महत्वपूर्ण भूमिका निर्वाह गर्नुपर्ने सबै महानुभावहरूमा हार्दिक आभार, हार्दिक धन्यवाद जापन गद्दौं र आगामी दिनमा अझ अब्बल र प्रबल कार्यसम्पादनका लागि रचनात्मक आलोचनासहित महत्वपूर्ण सुझावको अपेक्षा निरन्तर रूपमा अपेक्षा गर्दछौं।

'एमसीसीपछि एसपीपीमा हस्ताक्षर गराएर चीनका विरुद्ध अमेरिकाले युद्धको तयारी गर्न खोजेको छ, व्याख्यात्मक टिप्पणीवालाहरूले जवाफ दिनु पर्दैन ?'

काठमाडौं। नेकपा (क्रान्तिकारी माओवादी)का बरिष्ठ नेता सीपी गजुरेलाले मिलेनियम च्यालेन्ज कम्प्याक्ट (एमसीसी) सम्झौता संसदबाट पास गरेपछि

स्टेट पार्टनरशिप प्रोग्राम (एसपीपी) सम्झौतामा हस्ताक्षर गराएर अमेरिकाले छिमेकी मुकुल चीनका विरुद्ध युद्धको थालीमी गर्न बाँकी ७ ऐजमा

क्रान्तिकारी माओवादीले सार्वजनिक गच्छो सम्पन्न केन्द्रीय समितिको बैठकले लिएका निर्णयहरू

काठमाडौं। देखि ३० गतेसम्म बसेको नेकपा (क्रान्तिकारी माओवादी)ले जेठ २६ विज्ञप्तिमार्फत सार्वजनिक गरेको छ। पार्टीका बाँकी ५ ऐजमा

'राष्ट्रधाती एमसीसी र एसपीपी खारेज गर'

काठमाडौं। संयुक्त राज्य अमेरिकाको नेसनल गार्डले स्टेट पार्टनरशिप प्रोग्राम (एसपीपी) मा समावेश हुन नेपाली सेना समक्ष राखेको १० बुँदै प्रस्ताव बाहिरिएस्पैग्नो त्यसले सिंगो राजनीतिक र कृष्णीतिक वृत्तलाई तरीगत तुल्याएको छ। यो विषयलाई सुम्मा अत्यन्तै सामान्यीकरण गरी पन्छाउन खोजेको घटनाको रूपमा यतिथेर सर्वत्र विरोध भइरहेको छ।

अमेरिकी सेनाको स्टेट पार्टनरशिप प्रोग्राम (एसपीपी) मा संलग्नताको विषयलाई लिएर संसद भित्र दूलो बहसको विषय बन्ने पर्याप्त रूपमा विषयलाई संसद भित्र दूलो बहसको विषय बन्ने। नेपाली सेनाले विषयी जारी गर्दै सेना एसपीपीको कृति पनि प्रक्रियामा सहभागी नभएको र नहुने दावी गरेको थियो। तर, एकाएक सेनाको तर्फबाट सन् २०१५ मा स्टेट पार्टनरशिप प्रोग्राम (एसपीपी) काठमाडौं छ।

प्रोग्राममा सहभागी हुन अनुरोध गरिएको पत्र तै सार्वजनिक भएपछि यो विषयले अभ तरीकृत बनायो। यो पत्रमा तक्कालीन प्रधानसेनापति राजेन्द्र क्षत्रीको हस्ताक्षर छ। सन् २०१५ को अक्टुबर २७ अर्थात् १० कार्तिक २०७२ मा मुलुकको प्रधानमन्त्री केपी ओली थिए। सार्वजनिक भएको पत्रको सन्दर्भमा नेपाली सेनाले पत्रको आधिकारिता रहेको तर कुनै पनि सैनिक समझौता नगरिएको भनिएको छ। त्यो पत्र भिन्नै परिस्थितिमा दैवीप्रोपोको लागि उद्धार र राहतको लागि मात्र गरिएको भनिएको छ।

अमेरिकी दूतावासले भने नेपालले सन् २०१५ र सन् २०१७ मा एसपीपीमा सहभागी हुने पत्राचार गरेको र सन् २०१९ मा अमेरिकाले स्वीकार गरेको प्रष्टीकरण बाँकी ७ ऐजमा

धादिङ्का किसानले कब्जामा लिएर बाँडे अबैध रासायनिक मल

काठमाडौं। कर छली गेरे अबैध रूपमा रासायनिक मल बोकेर काठमाडौंतर्फ आउंदै गेरेको दुई वटा ट्रक जनताले कब्जामा लिएका छन्। मल बोकेको ट्रकलाई राजमार्ग्छेउमा रोकेर किसानले मल कब्जामा लिएर स्थानीय किसानलाई बाँडेको छन्।

अबैध रासायनिक मल लिएर आएको ट्रकलाई राजस्व अनुसन्धान विभागले शुक्रबार राति बाँकी ७ ऐजमा

बिगेसोको 'ग्याण्डि पिस चाली' : शान्तिबाटिकामा विरोध प्रदर्शन, बेलायती दुतावासमा धर्ना र बेलायती प्रधानमन्त्रीलाई १६ बुँदै ध्यानकर्षण पत्र

काठमाडौं। ब्रिटिश-गोर्खा भूतपूर्व सैनिक संगठन (बिगेसो) सिंगापुर गोर्खाजि विभागको आयोजनामा शुक्रबार काठमाडौंमा बहुत शान्त पदयत्रा (ग्याण्डि पिस चाली) निकालिएको छ। ग्याण्डि पिस चालीसित लाजिमाटिरिथ्यत बेलायती दुतावासमा १६ बुँदै ध्यानकर्षण पत्र बुझाइएको छ। ध्यानकर्षण पत्र बुझाइएको छ।

एसपीपी गर्नु भनेको नेपाली सेनाको तेजोवध गर्नु हो : परि थापा

काठमाडौं। नेकपा (क्रान्तिकारी माओवादी)का नेता परि थापाले अमेरिकी सेनासँग स्टेट पार्टनरशिप प्रोग्राम (एसपीपी) गर्नु भनेको नेपाली सेनाको तेजोवध गर्नु भएको बताउन भएको छ।

बिहारीबाट दरबारमार्गिस्थित एसपीए नेपालको कार्यालय अगाडि नेकपा (क्रान्तिकारी माओवादी) बाँकी ७ ऐजमा

प्रधानमन्त्रीको अमेरिका भ्रमण रह गर्न र
एसपीपी सम्मौतामा हस्ताक्षर नगर्न नौ वटा
कम्युनिस्ट पार्टीले दिए कडा चेतावनी

काठमाडौं । नेकपा
(क्रान्तिकारी माओवादी) सहित
नौ वटा कम्युनिस्ट पार्टीले
संयुक्त रूपमा प्रेस वर्कव्य
जारी गर्दै प्रधानमन्त्री देउवाको
अमेरिका भ्रमण रद्द गर्न र एसपीपी
सम्झौतामा हस्ताक्षर नगर्न कडा
चेतावनी दिएका छन् । वर्कव्यमा
भनिएको छ, नेपालको गठबन्धन
सरकारका प्रधानमन्त्री शेरबहादुर
देउवाको आगामी अमेरिका
भ्रमणमा एसपीपीलगायत विभिन्न
प्रकारका राष्ट्र्याती सम्झौताहरूमा
हस्ताक्षर हुने खतरा बढेको छ ।
यस स्थितिमा हामी प्रधानमन्त्रीको
अमेरिका भ्रमण रद्द गर्न र
राष्ट्र्यको अहितमा हुने गरी कुनै
पनि प्रकारका सन्धि-सम्झौतामा
हस्ताक्षर नगर्न नेपाल सरकारसमक्ष
विशेष माग गर्दछौं ।'

A black and white photograph of two men standing side-by-side. The man on the left is wearing a military uniform with a cap and insignia on his shoulders. The man on the right is wearing a dark suit and a tall, black, feathered hat. They are standing in front of a wall with a repeating geometric pattern and a decorative wreath.

उल्लेख गर्दै भनिएको छ, 'यो प्रोग्राम हिन्द-प्रशान्त रणनीतिको एउटा अधिन अङ्ग हो । यो नेपाली सेनाको सहभागिता, अमेरिकाले नेपाली सेनालाई आफ्नो सेनाको अङ्ग बनाउने र सामान्यतः दक्षिणार्थिया क्षेत्र र विशेषतः चीनमाथिको सैन्य हस्तक्षेपका निमित्त नेपालका सैन्य अखडालाई निर्बाध प्रयोग गर्ने योजनामा आधारित छ । हामी निम्नानुसारका कम्युनिस्ट पार्टीहरू सार्वभौम तथा स्वाधीन नेपालमाथि अमेरिकी साम्राज्यवादको यसप्रकारको ठाडो दबाव तथा हस्तक्षेपको घोर विरोध एवम् भर्तना गर्दछौं र नेपालको सार्वभौमिकता तथा राष्ट्रिय स्वाधीनतामाथि हस्तक्षेप नगर्न जोडार माग गर्दछौं ।'

वक्तव्यमा नेपालको

वक्तव्यमा नेपालको संसदद्वारा एमसीसी पारित गरिएको अगाडि आउन हामी सम्पूर्ण देशभक्त, वामपन्थी तथा प्रगतिशील

तिलक अधिकारीको अध्यक्षतामा १३ सदस्यीय ४नं प्रदेश कमिटी

गठन गर्दै क्रान्तिकारी युवा लिंग नेपालको भेला सम्पन्न

पोखरा । नेकपा (क्रान्तिकारी माओवादी) पार्टी सम्बद्ध युवा संगठन क्रान्तिकारी युवा लिंगको प्रदेश नं. × को पटेश भेला पोखरामा सम्पन्न भएको छ ।

न. ४ का प्रदेश भला पाखरामा सम्पन्न भएका छ ।
 भेलाले तिलक अधिकारीको अध्यक्षतामा १३
 सदस्यीय प्रदेश कमिटि निर्वाचित गरेको छ । भेलाले
 विक्रम थापा, सुशिल रामाभाट, लेख वहादुर थापा,
 देवी तिवारी, वेद वहादुर गुरुङ, विशाल सापकोटा,
 ज्ञान वहादुर क्षेत्री 'किरण', दिवस थापा, प्रेम नेपाली ,

बाबुराम नेपालीलाई सदस्यमा चयन गरेको छ । आज पोखरामा सम्पन्न भएको भेलाले बाँकी पदाधिकारीहरूको चयन र दुई जना सदस्यहरू पछि थप्ते समेत निर्णय गरेको छ । नेपाल कस्त्रनिष्ठ पार्टी यही असार ३ गते काठमाण्डौमा सम्पन्न हुन गई रहेको क्रान्तिकारी युवा लिंग नेपालको राष्ट्रिय भेलामा सहभागी हुन जाने प्रतीनीधिहरूको चयन समेत गर्न सफल भएको छ ।

‘राष्ट्रघाती एसपीपी खारेज गर’ भन्दै एमसीए कार्यालय अगाडि क्रान्तिकारी माओवादी विरोध प्रदर्शन र सभा

काठमाडौं । नेकपा (क्रान्तिकारी माओवादी) सम्बद्ध देशभक्त जनगणतान्त्रिक मोर्चा, नेपाल र सम्बद्ध जवस मोर्चाको संयुक्त आयोजनामा अमेरिकाको मिलेनियम च्यालेन्ज कम्प्याक्ट (एमसीसी) र स्टेट पार्टनरशीप प्रोग्राम (एसपीपी) सम्भौताको विरुद्धमा विरोध प्रदर्शन गरिएको छ ।

मोर्चाका नेता कार्यकर्ताहरूले रत्नपार्क शान्तिबाटिकाबाट विरोध च्याली निकालेका छन् । विरोध च्याली, जमल, महेद्र शालिक, नारायणहिटी हुँदै एमसीएको कार्यालय याक एण्ड यति होटलको गेटमा पुगेर विरोधसभामा परिणत भएको छ ।

विरोधसभालाई देशभक्त जनगणतान्त्रिक मोर्चा, नेपालका (क्रान्तिकारी माओवादी)का पीवीएम अटल र जवस मोर्चाका केन्द्रीय नेताहरूले सम्बोधन गर्दै हुँहुँच ।

विरोध च्यालीमा राष्ट्रधाराती एमसीसी र एसपीपी खारेज गर, राष्ट्रिय स्वाधीनता कायम गर, राष्ट्रधाराती दलालहरू मूर्दावाद, राष्ट्रिय स्वाधीनता जिन्दावाद, एसपीपी चाहिदैन, देश बेच्न पाइदैन' लगायतका नारायण

केशव ठाकोटी अध्यक्ष र ज्ञानु खतिवडा महासचिवको
नेतृत्वमा ४५ सदस्यीय नेकपा (क्रान्तिकारी माओवादी)को
यवा संगठन क्रान्तिकारी यवा लिग (आरवाईएल)को गठन

काठमाडौं । नेकपा
 (क्रान्तिकारी माओवादी) को
 युवा संगठन क्रान्तिकारी युवा
 लिंग (आरकाईएल) को शुक्रबार
 काठमाडौंमा शुरू भएको राष्ट्रिय
 भेलाले केशव ढल्कोटीको
 अध्यक्षतामा ४५ सदस्यीय
 केन्द्रीय समिति गठन गर्दै समापन
 भएको छ ।

युवा लिंगको राष्ट्रिय
 भेलाले शुक्रबार नै बन्दस्त्र
 सम्पन्न गरी नयाँ नीति र नेतृत्व

चयन गरेको थियो । लिंगका
अध्यक्ष अमिर महर्जनको
अध्यक्षतामा सम्पन्न उद्घाटन
सत्रको प्रमुख अतिथि नेकपाल
(क्रान्तिकारी माओवादी) का
महासचिव मोहन वैद्य किरण
हुङ्हुङ्हुङ्ह्यो । कार्यक्रमको
सञ्चालन लिंगका महासचिव
दिलबहादुर कठायतले गर्नु
भएको थियो ।
लिंगको पदाधिकारीको

एमसीसी र एसपीपीका बिरुद्ध संयुक्त सघष समात
चितवनको आयोजनामा चितवन नारायणगढ लायत्स
चोकमा प्रधानमन्त्रीको पत्ता जलाउने काम सम्पन्न

चितवन । असार ४ गते
दिउँस १२ बजे संयुक्त संघर्ष समिति
चितवनको आयोजनामा एमसीसी
र एसपीपीका बिरुद्ध चितवन
नारायणगढ लायन्स चोक बाट
पक्षका बिजय शर्मा, संयुक्त संघर्ष
समितिका बयोबृद्ध नेता यमुना
नौपाने, वैज्ञानिक समाजवादीका
रोशन रसाईली, त्रिमुल नेपालका
रिपिं खतिवडा हुनहन्थ्यो ।

सिटी जुलूस सुरु भएको र सहिद
चोकमा पुगेर प्रधानमन्त्रीको पुल्ला
जलाइएको थियो । उक्त जुलूसले
पुल्चोकमा पुगेर कोणसभा समेत
सम्पन्न गरेको छ ।

कोणसभाको अध्यक्षता
संयुक्त संघर्ष समितिका संयोजक
फणिन्द्र आचार्यले र संचालन
सचिव तथा नेकपाका अजीव
पौडेलले गर्नुभएको थियो ।
आषाढ २ गतेको संयुक्त बैठकमा

कोणसभालाई नेकपा (

क्रान्तिकारी माओवादी का अशोक शमा, राष्ट्रिय जनमोर्चा केन्द्रीय समन्वय समितिका सदस्य लेखनाथ शर्मा, नेकपा (बहुमत) जापान र ग्रन्डका संसुख बढ़करा सामेल भएर कार्यक्रम बनाउन सहमत भएको राजमो आजको एमसीसी- एसपीपीका विशुद्धको कार्यक्रममा सहभागी भएन।

अमेरिकाले धम्कीपर्ण शैलीमा एशियाको समर्थन खोज्यो : चीन

एजेन्सी ।	चीनले	निम्त्याएको अधिव्यक्तिको आलोचना
अमेरिकामाथि अपहरणको शैलीमा	गर्दै त्यसलाई अपमानजनक भन्ने	
एशिया(प्रशान्त क्षेत्रका देशहरूबाट	खण्डन गरेका छन् ।	
आफ्नो पक्षमा समर्थन जुटाउन	रक्षामन्त्री	अस्टिनले
खोजेको आरोप लगाएको छ ।	इण्डो-प्यासिफिक	क्षेत्रका

चीनका रक्षामन्त्रीले बहुपक्षवादका नाममा वासिंहटनले आफ्नो स्वार्थलाई अधिक बढाउन र उनीहरूलाई चीनविरुद्ध भडकाउन खोजेको आग्रोप लगाएका हन्।

खाजिका आराव लगाएका हुए ।	व्यये ।
सात्रिला डायलगो एकदिन	बहुपक्षीयताका आडमा
अधि रक्षामन्त्री जनरल वेइ फेझले	अमेरिकाले धम्की दिएको
अमेरिकी रक्षामन्त्री लोथड अस्टिनको	उनको आशय थियो ।
'चीनले ताइवानको स्वशासित	इण्डो-प्यासिफिक रणनीति
टापुमा आफ्लो दाबी गर्नुका साथै	द्वन्द्व र टकराव बढाउने रणनीति
सैन्य गतिविधि बढाए अस्थिरता	भएको उनले टिप्पणी गरे ।

ज्ञानु खतिवडा महासचिवको

त (क्रान्तिकारी माओवादी)को
त लिंग (आरवाईएल)को गठन

□ कमल चौधरी □

नेपालमा कृषि मजदुरको अवस्था

उन्नत प्रविधिको प्रयोग गर्न चाहने किसानहरूको निम्नि पनि सिंचाई, मल, बीज र यन्त्रको उचित प्रबन्ध मिलाउन राज्यको प्रयास अति न्यून छ । यी सुविधा हासिल गर्न किसानलाई यति महंगो पर्दछ कि लागत उठ्न पनि कठिन हुन्छ । सिंचाइमा किसानको पहुँच छैन । कतिपय परम्परागत प्रकारको ईनार, पैनी, कुलो, कुलेसो, ताल-तलैयाबाट सिंचाई र सरकार तथा जनताको संयुक्त प्रयासबाट खोला-खोल्सा, ताल, पोखरी ट्यूबवेल आदिको उपयोग हुने गरे पनि त्यो अति नै न्यून छ । देशका विद्यमान सम्पूर्ण श्रोत उपयोग गर्दा पनि कूल खेतीयोग्य जमीनको १८ प्रतिशतमा मात्र सिंचाई हुन सकेको छ । नेपाल जलश्रोतको धनी देश हो तर यहाँको खेतीपाती आकासे पानीमा निर्मर छ । यो कस्तो विडम्बना ? नेपाली किसानले प्रायः उत्पादन घाटा नै बेहोरिरहनु पर्दा र चर्को व्याजदरमा ऋण लिनु परिहँदा आम्नो स्वामित्वको थोरै जमीन पनि बेच्दै जाने भएपछि किसान अन्ततः भूमिहीन बन्दै जाने दिशातिर अग्रसर रहेको देखिन्छ

नेपालको ६६ प्रतिशत जनता कृषिमा निर्भर छन् । अर्थात नेपालको मेरुदण्ड कृषिप्रधान आर्थिक व्यवस्था (बन्चबच्छल भूयलकथ) हो । नेपालीहरू खासगरी युवापुस्ता शहरी वातावरणतिर बढी आकर्षित रहेको भए पनि सम्पूर्ण जनसंख्याको ९० प्रतिशत प्रामीण क्षेत्रमा बसोबास गरिरहेको पाइन्छ । गाउँले भरिएको नेपालमा गाउँ र शहर बीच भारी अन्तर छ । प्रामीण जनताको स्थिति सबै प्रकारले दो दरीय छ । सामन्त, साहुकार र सत्तामा पहुँच हुने राजनीतिक नेताहरू शहरमा बस्तुन् तर तिनीहरूले प्रामीण क्षेत्रको जमीनको ठूलो भागमा स्वामित्व जमाए बसिरहेका छन् । पञ्चायतकालीन कथित भूमिसुधारले जमीनमा हदबन्दी तोकादै पनि हदबन्दीभन्दा कैतौ बढी जमीन तिनीहरूको कब्जामा रहेको छ । ठूला र मफौला खालका उद्योगन्दाहरूमा यिनै वर्गको स्वामित्व छ । यस वर्गको मान्दै श्रम नार्ने, उत्पादनको साधनमा कब्जा जमाउने, श्रमको शोषण गर्ने जस्तो जनताको अहित हुने काम गर्ने शोषक र प्रतिक्रियावादी वर्गभित्र पर्दछन् । धनी किसानहरू पनि सानातिना शहरी क्षेत्रमा निवास गर्दछन् तर तिनीहरूको सम्बन्ध गाउँतर बढी रहेगर्दछ । यस श्रेणीका मानिसले केही जमीन ट्यूक्टर र मजदुरद्वारा आफैले गर्दछन् भने केही मोही, ठेक्का आदि प्रतिक्रियाले अरुलाई जोत्न दिन्छन् । अरुको शोषणसँगै स्वर्वं पनि श्रमसँग जोडिने हुनाले जनताको हितसँग जोडिएको विषयमा धनी किसान ढुलमुल हुन्छन् । मध्यमवर्गीय किसान आफ्नो परिवारको श्रम तथा मजदुरको सहयोगले आफ्नो जमीन आफैले जोत्न । गरीब किसानहरूको आफ्नो जमीन थोरै हुने हुनाले आफ्नो तथा अरुको जमीन अधिया, मोही वा ठेक्कामा जोले गर्दछन् । भूमिहीन किसान अरुको जमीन मोही र अधिया त्यसको अतिरिक्त ज्यालादारी श्रम गर्ने गर्दछन् । भू-श्रमिकहरूसँग हलो गोरु जस्ता खेतीयर्गन साधन नहुने हुनाले पूर्णतः ज्यालादारी श्रममै निर्भर रहन्छन् । नेपालको भौगोलिक बनोटको हिसाबले १५ प्रतिशत हिमाली क्षेत्र, ६८ प्रतिशत पहाडी क्षेत्र

र १७ प्रतिशत तराई क्षेत्रमा पर्दछ । सम्पूर्ण क्षेत्रफलको १८ प्रतिशत जमीन मात्र खेतीयोग्य रहेको छ । यसेभित्र पहाडको भिरालो नदी किनार र असुरक्षित जमीन पर्दछ । जमीनको वितरणको स्थिति अवैज्ञानिक छ । जमीनको यस प्रकारको अवैज्ञानिक वितरण भन्नै वा सामन्ती स्वामित्वले गर्दा कृषि उत्पादन विकासको गतिमा आउन सकेको छैन । परम्परागत र पिछडिएको कृषि प्रणालीले गर्दा उत्पादनमा दिनानुदिन छाप आइरहेको छ । देशको जनसंख्या वृद्धिको अनुपातमा कृषि उत्पादनमा अपेक्षित वृद्धि हुन सकेपछि खाद्य वस्तुको अभाव हुँदै जानु स्वभाविकै नै छ । कृषिमा प्रत्यक्ष श्रम नगर्नेसे उत्पादनको उचित हिस्सा प्राप्त गर्न सकेको छैन । श्रम नगर्नेको श्रम नगर्नेबाट अत्यधिक शोषण भएको छ ।

उन्नत प्रविधिको प्रयोग गर्न चाहने किसानहरूको निम्नि पनि सिंचाई, मल, बीज र यन्त्रको उचित प्रबन्ध मिलाउन राज्यको प्रयास अति न्यून छ । यी सुविधा हासिल गर्न किसानलाई यति महंगो पर्दछ कि लागत उठ्न पनि कठिन हुन्छ । सिंचाइमा किसानको पहुँच समस्या ।

१. नेपालको भू-बनोट कृषि उत्पादन अनुकूल नभएको ।

२. बाढी, भूस्खलन, भिरालो जमीनले गर्दा पहाडमा कृषि समस्या ।

३. तराईमा नहर आदि सिंचाईको व्यवस्था नाम मात्रको ।

४. गाउँ-खेत र गाउँ-बजार कृषि सडकको व्यवस्था नभएको ।

५. वैज्ञानिक प्रविधिबाट खेती, पशुपत्तिलालन, मौरीपालन, माछापालन आदिको ज्ञानको अभाव ।

६. कृषि उत्पादनमा हास ।

७. कृषि उत्पादनको घाटाले गर्दा किसानहरू शहरीतर पलायन ।

८. जडीबुटी उत्पादनतर्फ किसानलाई आकर्षित गर्न नसकिएको ।

९. कृषि बजार व्यवस्थाको अभाव ।

१०. कृषि बजारसम्बन्धी कानुन नभएको नाफाखोर व्यापारिद्वारा किसान शोषित ।

११. कृषि त्रणको निम्नि नियम कानुन भंकिएलो ।

१२. कृषि यन्त्रको प्रयोग गर्ने ज्ञानको अभाव ।

१३. जमीनको साना-साना खण्डीकरण ।

१४. जल, जमीन र जंगलमा किसानको अग्राधिकार नरहेको आदि ।

किसानको उपरोक्त समस्या हल गर्न निमानुसारको प्रावधानामाथि राज्यको ध्यान पुनु पर्दछ ।

१. किसानको आधारभूत अधिकारहरू-आवास, रोजगार, शिक्षा, स्वास्थ्य, उपचार, सूचना संचार, शुद्ध पिउने पानी प्राप्त गर्ने अधिकार नरहेको आदि ।

किसानको उपरोक्त समस्या हल गर्न निमानुसारको प्रावधानामाथि राज्यको ध्यान पुनु पर्दछ ।

२. किसानको खान पाउने अधिकार, सार्वभौम अधिकार भएकोले “खाद्य सम्प्रभुता”लाई मौलिक हकको रूपमा संघिनेपाल गर्नुपर्ने । उनीहरूको खानपिन, विविधता र विशिष्टता, चलन, परिवार, मौलिकताको संरक्षण र सम्पर्कन गर्नुपर्ने ।

३. किसान अदालत स्थापना गरी किसान जनताको हक्कहित, उनीहरूको मौलिक खानपालको प्रेटेन्ट र हेल्परहेका छैन ।

पेस गरेको बजेट जनताका वास्तविक समस्याको संबोधन गर्न तर्फ नभई निजी अर्थतन्त्रलाई प्रोत्साहित गर्ने, आफ्ना मालिकहरूलाई रिभाउने र निवाचनलाई आफ्नो पक्षमा ल्याउन जनताका आँखामा छारो हाल्ने उद्यमा आधारित रहेको छ ।

७. संघर्षबाटे

राष्ट्रियता, जनतन्त्र र जनजीविकाको स्थितिबाटे आवश्यक संश्लेषण गरी निम्न अनुसार गर्ने ठेगाने थोरै छ ।

राष्ट्रिय स्वाधीनताको रक्षाको प्रश्न गर्नी बढै आएको छ । संसदद्वारा एमसीसी सम्भोगता अनुमोदन गरिए यथा नेपालमा संयुक्त राज्य अमेरिकाको अवाञ्छियी गतिविधि ह्वातै बढेर गएका छन् । अमेरिकी सहायक मन्त्रीको तिब्बती शरणार्थी शिविरहरूमा भ्रमण, अमेरिकी सैन्य जनरलको नेपालमा भ्रमण, नेपालका प्रधान सेनापतिको आसन्न अमेरिका भ्रमण जस्ता परिघटनाले नेपाली राष्ट्रिय स्वाधीनतामाथिको खतरालाई अझ बढाएका छन् । त्यसै गरी भारतीय विस्तारवाद्वारा अतिक्रमित कालापानी क्षेत्रबाट भारतीय सेना फिर्ता पठाउने बारे सरकार अत्यन्तै उदासीन तथा मौन बनेको छ । प्रबुद्ध व्यक्ति समूहोको चार वर्षदेखि थन्किए बसेको प्रतिवेदन बुझेने कामलाई पनि दुवै देशका सरकारले टार्डै आएका छन् ।

८. बैठकमा महासाचिव क. किरणद्वारा केन्द्रीय कार्यालयको तर्फबाट राजनीतिक तथा सांगठनिक विषयस्तुमा आधारित लिखित प्रतिवेदन प्रस्तुत गरियो ।

९. बैठकको प्रारम्भमा विभिन्न जनआन्दोलन, महान जनयुद्ध सहित राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय तहका समग्र कार्यालयोको प्रतिवेदन सम्पूर्ण अमर सहितहस्तीत एक प्रिन्ट मैनेजर भावपूर्ण श्रद्धाङ्गली अर्पण गरियो ।

१०. बैठकमा प्रारम्भमा विभिन्न जनआन्दोलन, महान जनयुद्ध सहित राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय तहका समग्र कार्यालयोको प्रतिवेदन सम्पूर्ण अमर सहितहस्तीत एक प्रिन्ट मैनेजर भावपूर्ण श्रद्धाङ्गली अर्पण गरियो ।

११. बैठकमा किरणद्वारा केन्द्रीय कार्यालयको तर्फबाट राजनीतिक तथा सांगठनिक विषयस्तुमा आधारित लिखित प्रतिवेदन प्रस्तुत गरियो ।

१२. बैठकमा किरणद्वारा केन्द्रीय कार्यालयको तर्फबाट राजनीतिक तथा सांगठनिक विषयस्तुमा आधारित लिखित प्रतिवेदन प्रस्तुत गरियो ।

१३. बैठकमा किरणद्वारा केन्द्रीय कार्यालयको तर्फबाट राजनीतिक तथा सांगठनिक विषयस्तुमा आधारित लिखित प्रतिवेदन प्रस्तुत गरियो ।

१४. बैठकमा

नेपाललाई...

क्याम्पसहरुमा खुल्मखुल्ला गङ्गन् र उनीहरुसँग अन्तर्क्रिया गरिन्। उत्रा जियाले दलाई लामाका समर्थकहरूलाई क्याम्पसहरुमा गएर चीन विरोधी गतिविधि गर्न उचाल्न्दै गर्दा देउवा सरकारले उनलाई रोक्न सकेन। बरु उत्तै उनले खुल्ला रूपमा राजनीतिक गतिविधि गर्न वातावरण बनाउन, उतीहरूलाई परिचय पत्र दिन निर्देशनामक आग्रह गरेर गङ्गन्। यो गतिविधिकार चीन चिढिएको छ। जिया गएको केही दिनमै अमेरिकाको हिन्द प्रशान्त क्षेत्र हेने सेनाको कमाण्डर इन चिक नेपाल आएका छन्। उनले हिन्द प्रशान्त क्षेत्र हेने सेनाको सेनाको कमाण्डर इन चिक नेपाल आएका छन्। उनले हिन्द प्रशान्त क्षेत्र अमेरिकाको लागि निकै महत्वपूर्ण रहेको भई अमेरिकाको हिन्द प्रशान्त सैन्य गठबन्धनमा आबद्ध हुन र गराउन आग्रह गरिरहेको छ। स्टेट पार्टनरशिप प्रोग्राम अन्तर्गत नेपाली सेनालाई उक गठबन्धनमा आबद्ध गराउने गरी एटरा सम्झौतामा हस्ताक्षर गराउन अमेरिकाले दबाब दिरहेको छ। ल्यैसैका लागि नेपाली सेनाको प्रमाण शर्म र प्राप्तु देउवा अब चाँडै अमेरिका भ्रमणमा जाँदैछन्। नेपालको सुरक्षा र परामूख नीति अमेरिकालाई जिम्मा लगाएपछि नेपालको स्वाधीनता र सार्वभौमिकता नै के बाँची रहन्छ र।

अर्कोर्त नेपालका लागि अमेरिकी राजजुल र्याण्ड बेरीलगायत रुप्तीयाको अधिकारीहरू नियमित रूपमा छिमेको चीनको स्वाधीनसित क्षेत्र तिब्बतपांच सिमा जोडिएका मुस्ताड, मिनाड लगायतका जिल्लामा रुप्तमा भ्रमण गरिरहेका छन्। अमेरिकी सेनाको विशेष फोर्सले मनाड्या भूकम्पको युरुपार्माणिको नाममा आफ्नो उपस्थिति जाएको छ। सीमा क्षेत्रका गुम्बाहरुमा सहयोगको नाममा जाने अनावश्यक चलखेल गर्ने काम गरिरहेका छन्। मिनाड र मुस्ताडमा अमेरिकीहरूको शक्तिस्पद गतिविधिमा देउवा सकाराले नियन्त्रण गर्न सकेको छैन। फेरि पनि खम्पा विद्रोहको भित्रभित्र तयारी त भिरहेको छैन ? गम्भीर अशकाहरूलाई मलजल उपने गतिविधिहरूलाई अमेरिकीहरूले निरन्तरता दिरहेका छन्।

अन्तमा, एमसीसी सम्झौतापछि नेपालको सरकारले नेपालमा बढाए अमेरिकी उपस्थिति र हस्तक्षेपलाई नियन्त्रण गर्न भन्दा पनि 'प्रमोट' गर्ने दुलस्को रूपमा यसरी नै प्रयोग हुँदै जाने हो भने नेपाल दिलो चाँडौ युक्त उने पक्का छ। त्यसो हुन नदिनका लागि सचेत सच्चा देशभक्त, क्रान्तिकारी, वामपन्थी, सच्चा लोकतन्त्रवादी, नारारिक समाज लगायत सबै देशको स्वाधीनताका पक्षधरहरूले बेलामा सशक्त आवाज बुल्न गर्न जरीरी छ। प्रधानमन्त्री प्रभुराम शर्मा र प्रधानमन्त्री शेरबहादुर देउवाको अमेरिका भ्रमण रोक्नु पर्छ। यो नेपालको हितमा छैन।

धाइदुका...

धाइदुको चरैदैबाट नियन्त्रणमा लिएको थियो। त्यसपछि सशस्त्र प्रहरीको बलको सुरक्षामा काठमाडौंतर्फ त्याईदै गरेका द्रुविटा ट्रकबाट किसानले मल खासेको सूचना पाएको जानकारी दिए 'सशस्त्र प्रहरीको सुखाबाट कसरी मल खासियो, हामी अनुसन्धान गर्दैछौं' उनले भने। शनिवार दिउँसो मल बोकेको ट्रक काठमाडौंतर्फ जाँदै गरेको सूचना पाएपछि धार्केमा राजमर्गमा ४-५ सय किसान भेला भएका थिए। मल बोकेको ट्रक आइपुर्निवितकै किसानले ट्रक कब्जामा लिएर मल फिक्रेर लगेका हुन्। त्यस क्रममा सशस्त्र प्रहरीले किसानहरूमाथि लाठिचार्ज समेत गरेको थियो।

सामाजिक सञ्जालमा सार्वजनिक एक भिडौयोमा सशस्त्र प्रहरी कर्मचारीले ट्रकबाट मल भिडै गरेको अवश्यमा एक महिलामाथि बन्दुकको कुन्दाले हिकझिको देखिछ।

किसानले धेरैजसो मल

लगिसकेपछि प्रहरी घटना स्थलमा आएको थियो। त्यसपछि उसले मललाई नियन्त्रणमा लिएको छ।

प्रवक्ता आचार्यका अनुसार ती ट्रकमा एउटा सामान भनेर अर्कै सामान ल्याएको थियो। 'एउटामा गहुँ भनेर अर्कोमा सिमेन्ट भनेर रासायनिक मल ल्याएको रहेछ, हिजो चेकजाँच गर्दा मल ल्याएको थाहा एपाएपि तरिका नियन्त्रणमा लिएर सशस्त्र प्रहरी बलको सुरक्षामा राखिएको थियो' उनले भने।

देशको...

क्रान्तिकारी पत्रकार महासंघका अध्यक्ष नारायण पौडेल भएको थियो। त्यसपछि नेपाल आएका छन्। उनले हिन्द प्रशान्त क्षेत्र हेने सेनाको कमाण्डर इन चिक नेपाल आएका छन्। उनले खुल्ला रूपमा राजनीतिक गतिविधि गर्न वातावरण बनाउन, उतीहरूलाई परिचय पत्र दिन निर्देशनामक आग्रह गरेर गङ्गन्।

देशको...

क्रान्तिकारी पत्रकार महासंघका अध्यक्ष नारायण पौडेल भएको थियो। त्यसपछि नेपाल आएका छन्। उनले हिन्द प्रशान्त क्षेत्र हेने सेनाको कमाण्डर इन चिक नेपाल आएका छन्। उनले खुल्ला रूपमा राजनीतिक गतिविधि गर्न वातावरण बनाउन, उतीहरूलाई परिचय पत्र दिन निर्देशनामक आग्रह गरेर गङ्गन्।

देशको...

क्रान्तिकारी पत्रकार महासंघका अध्यक्ष नारायण पौडेल भएको थियो। त्यसपछि नेपाल आएका छन्। उनले हिन्द प्रशान्त क्षेत्र हेने सेनाको कमाण्डर इन चिक नेपाल आएका छन्। उनले खुल्ला रूपमा राजनीतिक गतिविधि गर्न वातावरण बनाउन, उतीहरूलाई परिचय पत्र दिन निर्देशनामक आग्रह गरेर गङ्गन्।

देशको...

क्रान्तिकारी पत्रकार महासंघका अध्यक्ष नारायण पौडेल भएको थियो। त्यसपछि नेपाल आएका छन्। उनले हिन्द प्रशान्त क्षेत्र हेने सेनाको कमाण्डर इन चिक नेपाल आएका छन्। उनले खुल्ला रूपमा राजनीतिक गतिविधि गर्न वातावरण बनाउन, उतीहरूलाई परिचय पत्र दिन निर्देशनामक आग्रह गरेर गङ्गन्।

देशको...

क्रान्तिकारी पत्रकार महासंघका अध्यक्ष नारायण पौडेल भएको थियो। त्यसपछि नेपाल आएका छन्। उनले हिन्द प्रशान्त क्षेत्र हेने सेनाको कमाण्डर इन चिक नेपाल आएका छन्। उनले खुल्ला रूपमा राजनीतिक गतिविधि गर्न वातावरण बनाउन, उतीहरूलाई परिचय पत्र दिन निर्देशनामक आग्रह गरेर गङ्गन्।

देशको...

क्रान्तिकारी पत्रकार महासंघका अध्यक्ष नारायण पौडेल भएको थियो। त्यसपछि नेपाल आएका छन्। उनले हिन्द प्रशान्त क्षेत्र हेने सेनाको कमाण्डर इन चिक नेपाल आएका छन्। उनले खुल्ला रूपमा राजनीतिक गतिविधि गर्न वातावरण बनाउन, उतीहरूलाई परिचय पत्र दिन निर्देशनामक आग्रह गरेर गङ्गन्।

देशको...

क्रान्तिकारी पत्रकार महासंघका अध्यक्ष नारायण पौडेल भएको थियो। त्यसपछि नेपाल आएका छन्। उनले हिन्द प्रशान्त क्षेत्र हेने सेनाको कमाण्डर इन चिक नेपाल आएका छन्। उनले खुल्ला रूपमा राजनीतिक गतिविधि गर्न वातावरण बनाउन, उतीहरूलाई परिचय पत्र दिन निर्देशनामक आग्रह गरेर गङ्गन्।

देशको...

क्रान्तिकारी पत्रकार महासंघका अध्यक्ष नारायण पौडेल भएको थियो। त्यसपछि नेपाल आएका छन्। उनले हिन्द प्रशान्त क्षेत्र हेने सेनाको कमाण्डर इन चिक नेपाल आएका छन्। उनले खुल्ला रूपमा राजनीतिक गतिविधि गर्न वातावरण बनाउन, उतीहरूलाई परिचय पत्र दिन निर्देशनामक आग्रह गरेर गङ्गन्।

देशको...

क्रान्तिकारी पत्रकार महासंघका अध्यक्ष नारायण पौडेल भएको थियो। त्यसपछि नेपाल आएका छन्। उनले हिन्द प्रशान्त क्षेत्र हेने सेनाको कमाण्डर इन चिक नेपाल आएका छन्। उनले खुल्ला रूपमा राजनीतिक गतिविधि गर्न वातावरण बनाउन, उतीहरूलाई परिचय पत्र दिन निर्देशनामक आग्रह गरेर गङ्गन्।

देशको...

क्रान्तिकारी पत्रकार महासंघका अध्यक्ष नारायण पौडेल भएको थियो। त्यसपछि नेपाल आएका छन्। उनले हिन्द प्रशान्त क्षेत्र हेने सेनाको कमाण्डर इन चिक नेपाल आएका छन्। उनले खुल्ला रूपमा राजनीतिक गतिविधि गर्न वातावरण बनाउन, उतीहरूलाई परिचय पत्र दिन निर्देशनामक आग्रह गरेर गङ्गन्।

देशको...

क्रान्तिकारी पत्रकार महासंघका अध्यक्ष नारायण पौडेल भएको थियो। त्यसपछि नेपाल आएका छन्। उनले हिन्द प्रशान्त क्षेत्र हेने सेनाको कमाण्डर इन चिक नेपाल आएका छन्। उनले खुल्ला रूपमा राजनीतिक गतिविधि गर्न वातावरण बनाउन, उतीहरूलाई परिचय पत्र दिन निर्देशनामक आग्रह गरेर गङ्गन्।

देशको...

क्रान्तिकारी पत्रकार महासंघका अध्यक्ष नारायण पौडेल भएको थियो। त्यसपछि नेपाल आएका छन्। उनले हिन्द प्रशान्त क्षेत्र हेने सेनाको कमाण्डर इन चिक नेपाल आएका छन्। उनले खुल्ला रूपमा राजनीतिक गतिविधि गर्न वातावरण बनाउन, उतीहरूलाई परिचय पत्र दिन निर्देशनामक आग्रह गरेर गङ्गन्।

देशको...

क्रान्तिकारी पत्रकार महासंघका अध्यक्ष नारायण पौडेल भएको थियो। त्यसपछि नेपाल आएका छन्। उनले हिन्द प्रशान्त क्षेत्र हेने सेनाको कमाण्डर इन चिक नेपाल आएका छन्। उनले खुल्ला रूपमा राजनीतिक गतिविधि गर्न वातावरण ब

आलोपालो

नेपाललाई युक्तेको दिशामा धकेल्दै अमेरिका

● विनोद सहयोगी ●

निकै दूलो दबावपूर्ण आन्दोलनलाई बेवास्ता गर्दै अफ भनौं त्यो आन्दोलनमाथि फासिवादी दमन गर्दै अमेरिकाको मिलेनियम च्यालेन्ज कम्प्याक्ट (एम्सीसी) सम्झौता नेपालको सदनबाट पास गरियो। सरकार र संसदमा प्रतीनिधित्व गर्ने दलहरू (जनमोर्चा र मजदुर किसान पार्टी बाहेक) ले विभिन्न नौटकी गरेर एम्सीसी पास गरे।

एम्सीसी सम्झौता अमेरिकाको साम्राज्यवादी मिसनमा आधारित सम्झौता हो। यो चीनलाई धेरै रणनीति लिएको हिन्द प्रशान्त रणनीतिको अभिन अग हो। एम्सीसी पास गरे नेपालमा अमेरिकाको चीन विरोधी गतिविधि बढेर जान्छ। नेपाल अमेरिकाको उपनिवेशमा परिणत हुँच। नेपालमा अमेरिकी कानुन लागू हुँच। ढिलो चाँडो अमेरिकी सेनाको उपरिथित बढौ। नेपालको कच्चा पदार्थ र मानवीय स्रोत साधनमा अमेरिकी एकाधिकार बढै जान्छ। र, अन्ततः नेपाली भूमि प्रयोग गरेर अमेरिकाले चीनका विरुद्ध युद्ध लड्न सुन गर्छ। नेपाल युद्धको अखदाङ्गा परिणत हुन सक्छ। अमेरिका र चीनीवादी युद्ध हुँच नेपालको स्वाधीनता, सार्वभौमिकता र भौगोलिक अखण्डता पूर्ण रूपमा गुम्न सक्छ। विश्व मानविकार नेपालको नाम संदावा निर्दित समाप्त हुन सक्छ।

यस्तै तर्क र विश्लेषण धेरै भएका थिए एम्सीसी सम्झौताका विषयमा। कुट्टीनीतिक तथा राजनीतिक, अर्थ तथा कानुनिक विवरणको अधियाक्षर अन्दोलनका कारण नेपाली जनसंख्याको विशाल हिस्सा एम्सीसी सम्झौता खारेज गर्नुपर्छ भने पक्षमा थियो। देशीभर चलाइएका आन्दोलनमा भएको जनसहभागिता र उठेको संघर्षले त्यही तथ्यालाई अभिव्यक्त गर्दैथ्यो। देशको स्वाधीनता, सार्वभौमिकता र क्षेत्रीय अखण्डताको रक्षाको पवित्र उद्देश्यका साथ विशाल जनमत अभिव्यक्त भएको थियो। तर, सरकार र संसदमा प्रतीनिधित्व गर्ने दलहरूले अमेरिकी दबाव थेम सक्तन्, न त प्रतिरोध गर्ने औंट नै गर्न सक्त। यहाँसम्म कि छिपेकी मुलुक चीनले समेत एम्सीसी सम्झौताभित्र चीन विरोधी अभिष्ट रहेको भदै घुमाउरो रूपमा पास नगर्न नेपालका राजनीतिक पार्टीहरूलाई दबाव दिंदा समेत त्यसको यहाँका संसदावादी दलहरूले वास्ता गरेन्। एम्सीसी सम्झौता पास नगरे जस्तोसुकै कदम चाल सक्ने भनी अमेरिकाले दिएको चेतावनीको उनीहरूले कुनै प्रतिवाद गरेन्। बरु अमेरिकी डिजाइन अनुसार नै अन्ततः एम्सीसी पास गरियो।

एम्सीसी पास भएपछिका घटनाक्रमहरूलाई नजिकाबाट नियाले हो भने नेपालमा सधन रूपमा बढौ गएको अमेरिकी सरकारी र सैन्य अधिकारीहरूको उपरिथितले त्यही तर्क, विश्लेषण र आशंकालाई पुरिए गर्दै लगेको छ, जुन एम्सीसी पास गर्नुपूर्व गरिएको थियो।

-एम्सीसी पास भएपछिका युद्ध चर्कियो। अमेरिकाले युक्तेन र युक्तेनको भूमि प्रयोग गरेर रस्तालाई युद्धमा तानेको थियो। युक्तेनले आफ्नो असंलग्नतालाई त्यागेर अमेरिका तथा नेटोको सैन्य गठबन्धनमा आबद्ध भएपछि र रस्ताविरोधी गतिविधिलाई तीव्र परेपछि रस्ताले युद्धको धोषणा गरेको थियो। आज युद्धले युक्तेन ध्वस्त भएको छ। करिब करोडको संख्यामा युक्तेनी जनता विस्थापित भएका छन्। उनीहरू शरणार्थी बन बाध्य भएका छन्। हजारीको अकालमा ज्यान गएको छ। केरि पनि नेटोमा आबद्ध देशहरू (अमेरिका लगायत)ले युक्तेनलाई हातियार र पैसा दिएर रस्तालाई युद्धमा निर्मित थप उत्तेजित पारिरहेका छन्। रस्तालाई उत्तेजित बनाउँदै गर्दा बाँकी विश्वमा समेत युद्धको सन्त्रास मडारिएको छ। रस्ता र युक्तेन युद्धको कारण नेपालले समेत अहिले महानीको सास्ती व्यहोर्नु परिरहेको छ।

रस्ता-युक्तेन युद्ध चर्कियो। अमेरिकाले युक्तेन र युक्तेनको भूमि प्रयोग गरेर रस्तालाई युद्धमा तानेको थियो। युक्तेनले आफ्नो असंलग्नतालाई त्यागेर अमेरिका तथा नेटोको सैन्य गठबन्धनमा आबद्ध भएपछि र रस्ताविरोधी गतिविधिलाई तीव्र परेपछि रस्ताले युद्धको धोषणा गरेको थियो। आज युद्धले युक्तेन ध्वस्त भएको छ। करिब करोडको संख्यामा युक्तेनी जनता विस्थापित भएका छन्। उनीहरू शरणार्थी बन बाध्य भएका छन्। हजारीको अकालमा ज्यान गएको छ। केरि पनि नेटोमा आबद्ध देशहरू (अमेरिका लगायत)ले युक्तेनलाई हातियार र पैसा दिएर रस्तालाई युद्धमा निर्मित थप उत्तेजित पारिरहेका छन्। रस्तालाई उत्तेजित बनाउँदै गर्दा बाँकी विश्वमा समेत युद्धको सन्त्रास मडारिएको छ। रस्ता र युक्तेन युद्धको कारण नेपालले समेत अहिले महानीको सास्ती व्यहोर्नु परिरहेको छ।

रस्ता-युक्तेन युद्धमा छिपेकी मुलुकहरू समेत मौन रहेको अवस्थामा नेपाल (देउवा सरकार)ले हतारिएर अमेरिकाको पक्ष लियो। यो एम्सीसी पास हुनुकै नतिजा थियो। देउवाको यो कदमले असंलग्नता, पश्चशीलमा आधारित नेपालको परराष्ट्र नीतिको नराम्री दुर्मिल लिन पुर्यो। त्यसको केही दिनमा अमेरिकाको सैन्य एउरोपीको दुईवटा प्लेन आयो। ती प्लेनमा दुतावासका लागि लजिस्टिक सामान ल्याइएको भिन्नियो। त्यसको ठोस जानकारी सरकारी निकायहरूलाई समेत भएको पाइएन। त्यसको केही दिनपछि अमेरिकी सेना र नेपाली सेनाबीच माउटेन वारेक्यर ज्वाइन्ट ट्रेनिङ हिमाली क्षेत्रमा भयो। यहाँबीचमा अमेरिकी एक सैन्य अधिकारीले नेपालका प्रधानसेनापति प्रभुमार्थ शर्मसँग भेटवार्ता गरे। त्यसको केही हप्तापछि अमेरिकी एकजना सहायक विदेशमन्त्री आएर प्रधानमन्त्री, गृहमन्त्री, परराष्ट्रमन्त्रीसँग भेटवार्ता गरिन्। त्यस लगावै पाँच जना सिनेटरहरूले नेपालको भ्रमण गरे। उनीहरू गए लगावै अमेरिकाको तिब्बत मामिला प्रमुख सहायक विदेशमन्त्री उर्जा जियाले नेपालको भ्रमण गरिन्। उनले नेपाली सुरक्षाकर्मीकै स्कर्टिङ्मा फ्रि तिब्बतका समर्थकहरू रहेका शरणार्थी बाँकी ७ ऐजमा

सात महिला संगठनद्वारा सुन्दरी प्रतियोगिता खारेज गर्न माग गर्दै प्रतियोगिता स्थलमा विरोध प्रदर्शन

अनु निरोला

काठमाडौं। सात महिला संघ संगठनले मिस नेपाल प्रतियोगिता खारेज गर्न माग गर्दै प्रतियोगिता स्थलमै पुगेर विरोध प्रदर्शन गरेका छन्।

नेकपा (क्रान्तिकारी माओवादी) निकट अखिल नेपाल महिला संघ (क्रान्तिकारी) सहित अखिल नेपाल महिला संघ क्रान्तिकारी, अनेमसंघ क्रान्तिकारी, नेपाल महिला फेडरेशन, वैज्ञानिक समाजवादी महिला संगठन, अखिल नेपाल महिला संघ र

अखिल नेपाल महिला युनियनले उक्त विरोध प्रदर्शन गरेका हुन्। उनीहरूले 'महिला माल होइन, मान्छे हो' भन्दै मिस नेपाल प्रतियोगिता खारेज गर्न माग गरेका छन्।

प्रदर्शन गरेका हुन्।

ग्राण्ड फिनाले दिँडै बजेदेखि सुरु हुने भनिएपछि सात महिला संघसंगठनले आजै विरोध प्रदर्शन गरेका हुन्। उनीहरूले 'महिला माल होइन, मान्छे हो' भन्दै मिस नेपाल प्रतियोगिता खारेज गर्न माग गरेका छन्।

बनावट, रूप र रंगमा जोड दिने सुन्दरी प्रतियोगिताको औचित्य नभएको उमीहरूको भनाइ छ।

हालै मिस ग्लोबल इन्टरनेशनलमा सहभागी एक युवतीले आफू आयोजकबाट यौन शोषणमा परेको घटना सार्वजनिक गरेको थिएँ। उक्त घटनामा सलम्ब भएको आरोपमा पक्ताउ परेका मनोज पाण्डे प्रहरी नियन्त्रणमा रहेका थिएँ। यो घटनाले पनि सुन्दरी प्रतियोगिता महिलामाझ शोषण, उत्पीडन गर्ने माध्यम भएको पुष्टि हुँच।

नेपालमा...

सकारी सार्वजनिक नाममा दर्ताश्रेता खडा गरी विभिन ठाँडका जग्गा बिक्री वितरणको व्यवस्था गरियो। बालुवाटारको ललिता निवासको जग्गा प्रकरण एउटा विशिष्ट उदाहरण बनेको छ। त्यस्री सार्वजनिक जग्गा हड्डने कार्यक्रम विभिन नियन्त्रणको संरचना एवम् धूमिक्षेत्र मिलेमोमा सेटिङ गरी बिचौलिया मार्फियाहरूले कोडीको दरभाउमा हड्डेका थुप्रे उदाहरणहरू बग्रेल्टी छन्। नेपाल ट्रृष्टका विभाग नाममा रहेको गोर्क्ण रिसोर्ट यति होल्डिङ कम्पनीले कब्जा गरेको, नारायणहिटी दरबार संग्रहालय भित्र पोखराको रूप दरबारमा गौशाला धर्मशालामा होल्ट चलाएको बातास समुह, समाज कल्याण परिषदको मातहतमा रहेको भूकुरी मण्डप क्षेत्रमा भएको अनियमित र अपचलन हुने परम्परा छैछ। आमदानीको अतिरिक्त आपचलनका नाममा दर्ता गर्ने, शरिको नाममा रहेको गोर्क्ण रिसोर्ट यति होल्डिङ कम्पनीले कब्जा गरेको, नारायणहिटी दरबार संग्रहालय भित्र पोखराको रूप दरबारमा गौशाला धर्मशालामा होल्ट चलाएको बातास कल्याण र नारायणहिटी दरबारमा पाएँ। बिक्री वितरण गर्ने नापाइने, ताँकिएको उद्देश्यमा फर्म सञ्चालन गर्नुपर्ने, दुरुपयोग र सङ्ग्रहालय गर्ने नापाइने, दुरुपयोग भए रास्ताकरण हुने (राज्यले जारी गर्ने) शर्तमा होल्डिङ कुट्टमा जग्गा पाएँको हुन्। त्यस्ता फर्मको गोर्क्ण रिसोर्ट यति होल्डिङ कम्पनीले कब्जा गर्ने तोराइ र नियन्त्रणको विभाग र सञ्चालन गर्ने ताँकिएको उद्देश्यमा फर्ममा भएको अनियमित ठेक्का प्रकरण आदि व